

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Силвия Георгиева Георгиева,

Катедра по етнология и балканистика, Филологически факултет, ЮЗУ „Неофит

Рилски“, член на научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност

ДОЦЕНТ по професионално направление 2.1. Филология (Класически езици),

обявен от СУ „Климент Охридски“ и обнародван в Държавен вестник, бр. 21, стр.

138 от 15. 03. 2022 г.,

за научната продукция и академичната дейност на

гл.ас. д-р Цветан Стефанов Василев,

Катедра „Класическа филология“, ФКНФ,

СУ „Климент Охридски“

Гл. ас. д-р Цветан Василен участва в конкурса с две монографии, четири статии в научни издания и една статия в сборник. Списъкът с научни публикации на кандидата, както и информацията за цитиранията отговарят на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Първата монография е част от едно двутомно критично издание и представлява неоспорим принос в полето на българската историография и познанията за изворите за българската история.

Първият том съдържа латинския текст с превод на български и коментар на историческия трактат на архиепископ Петър Богдан „За древността на бащината земя и за българските дела.“ Откритието на ръкописа (200 ръкописни страници на латински език) от проф. Лилия Илиева бе научна сензация през 2017 г. Това важно откритие за родната ни наука само по себе си говори за приносното дело на кандидата по отношение на разчитането на текста и неговия превод и коментар, още повече, че текстът представлява *codex unicus* – единственият запазен ръкопис на съчинението. Вторият том на изданието представлява хабилитационният труд, с който кандидатът се представя на обявения конкурс за доцент - *Трактатът „За*

древността на бащината земя и за българските дела“: палеография, текстология, език. София, 2020. ISBN: 978-954-07-5053-8. Монографията е с обем от 160 стр. Като необходимо продължение към първата част – латинския текст и превода на български език - тук се анализира обстойно и от различни гледни точки текстът и ръкописът на съчинението на Петър Богдан Бакшич според преписа, издаден в първия том.

Монографията е разделена на три глави. В първата от тях се представят сведения за личността и творчеството на самия Петър Богдан, според данните от ръкописа. Освен биографични данни за автора на трактата, основен акцент е поставен и върху разкриването на моралните качества, родолюбието и отдадеността на църковното дело на Петър Богдан. Този умело извлечен от текста нравствен и духовен портрет на видния български интелектуалец е и един от приносните моменти на работата.

В тази глава е разгледано обстойно цялостното творчество на Петър Богдан и са проследени общите тематични връзки между неговите релации и историческия трактат. Намирам за изключително уместно и добре обосновано осветляването на въпроса за общите теми в различните му произведения. Този анализ показва и широкия и задълбочен поглед на кандидата върху цялостното творчество на автора и полагането на историческия трактат в неговия контекст, като в същото време се оформят и определени тематични кръгове на неговите произведения.

Втората глава на хабилитационния труд се фокусира конкретно върху текста на историческия трактат и разглежда езика, датирането, структурата и съдържанието му. Обобщени са историографските принципи в изложението, типологията на източниците, използвани от автора, начините за тяхното цитиране. Интересен и с приносен характер е анализът и типологизирането на самите цитати в трактата. Откроява се като особен принос в монографията и задълбоченият анализ на историческите, църковно-историческите, църковно-географските, агиографските и

догматични източници. Анализът е задълбочен и показва дълбоките познания на Цветан Василев относно отделните текстови жанрове, използвани от Петър Богдан в неговия трактат, като на места са открити и някои неточности и са направени логически изводи и предположения за начина на работа и отношението към отделните видове извори на автора. При изследването на изворовия материал на творбата личи забележителен труд, усърдие и аналитичност. Обобщеният анализ на топосите и старателният опис на източниците, представен в диахронен план и съпроводен със заключения, също може да се причислят към приносите на монографията.

Василев прави важни изводи и за същността на научния труд на Петър Богдан, както и относно адресатите на този трактат – българската католическа община, от една страна и образованият европейец католик – от друга.

Следващ приносен момент в монографията, но вече в чисто филологически аспект, е задълбоченият палеографски анализ на текста в третата глава на монографията. Той има за цел да докаже, че ръкописът не е дело на автора, а на преписвач. Обстойно са изследвани и особеностите на езика и стила на съчинението. Особено полезен за читателя и отново плод на систематичен труд и усърдие е терминологичният речник, добавен накрая.

Втората монография, представена от кандидата, е: *Гръцкият език в църквите със смесени надписи от XVII век в България*. София, 2017. ISBN: 978-954-07-4204-5.

Изследването представлява системно епиграфско описание, превод и коментар на 225 гръцки надписа, от които 121 свитъчни, от 18 църкви с двуезични надписи от 17. век в България – за първи път в българската хуманитаристика. Монографията съдържа много приноси, като някои от тях са: идентифицирането и анализирането на понятието *биалфабетизъм* и класификация и анализ на типовете езикови грешки в зависимост от механизма на писане и степента на владеене на гръцки език - също за първи път в класическите изследвания в България. Предложената в

монографията методология на проучване на гръцки надписи би могла да послужи за образец в системните проучвания и на други гръцки надписи от паметниците на църковната монументална живопис от поствизантийската епоха на Балканите.

Представените статии показват трайните научни интереси на кандидата в областта на палеографията и епиграфиката и най-вече - живота и делото на Петър Богдан и допълват приносите, направени в монографиите. /1.Василев, Ц. *Апостолическо писмо за назначението на Илия Маринов за Софийски епископ от 29 юли 1624 г.* – Балканистичен форум 3, 2020, 224–235.4. 2.Василев, Ц. *За древността на бащината земя и за българските дела на Петър Богдан Бакич – структура, съдържание, основни исторически източници.* –Orbis linguarum (Езиков свят) 2, 2019, 74–85.5. 3. Vasilev, Ts. *A Byzantine Epigram in the Pictorial Cycle of Akathistos Hymn for the Virgin from the Narthex of Kremikovtzi Monastery St George (1493).* – Scripta & Scripta, 16–17, 2017, 313–324.6. 4.Vasilev, Ts. *Bilingualism in post-Byzantine Mural Inscriptions in Balkan Art: Historical Background and Functions.* – Проблеми на изкуството, 1, 2017, 45–51. 5. Бакалова, Е., Ц. Василев. *Образите на св. Теодор Студит в България и техният балкански контекст.* – В: Герои, култове, светци. Изкуствоведски четения 2015, 145–16)/

Като имам предвид новаторството и безспорният приносен характер на монографиите и статиите, както и проявеното в тях високо ниво на научна компетентност, в заключение убедено заявявам положителната си оценка за научните и професионално-академичните качества на д-р Цветан Василев. Представената научната продукция има качествата и обема, за да му бъде присъдена длъжността „доцент“ по професионално направление 2.1. Филология (Класически езици).

София, 15.06.2022 г.

/доц. д-р Силвия Георгиева/